T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 3.4.2006
Sayı : 10939

CHP

7/13568

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı sayın M. Hilmi GÜLER tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.03.04.2006

Erdal KARADEMİR
İzmir Milletvekili

Türkiye, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme(1972), Venedik Sözleşmesi(1965) gibi anlaşmaların yanı sıra, Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi(ICOMOC) ve Uluslar arası Müzeler Konseyi(ICOM) gibi kurumlar oluşturulmuştur.
Yine, Türkiye, Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi(1985-Granada), Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesine(1991-Valetta) taraf olmuştur.

Anayasamızın 63. maddesine " Devlet tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır,..." hükmü konmuştur.

Cumhuriyetin ilk koruma yasası olan 1710 sayılı Eski Eserler Yasası ve bu yasanın geliştirilmiş devamı sayılan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını devlet malı niteliğinde olduğunu hükme bağlamış ve Kültür ve Turizm Bakanlığını, 'miras korumanın bir çok alanında yetkili ve sorumlu kılınmıştır.'

2000'i 6 geçe görülmektedir ki, Uluslar arası sözleşmeler, tavsiyeler ve bildirgelerin yanı sıra ülkelerin kendi iç hukukunda yapmış olduğu düzenlemeler, **doğal, kültürel ve tarihi mirasın korunmasını insan hakları** ile birlikte değerlendirmektedirler.

Ayrıca, Anayasamızın Uluslararası anlaşmalara ilişkin 90. maddesine göre, "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir."

Ancak, gerek taraf olduğumuz ve taahhütte bulunduğumuz uluslar arası anlaşmalar, anayasal hükümler ve yürürlükteki yasalarımız, **kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması için yetmemektedir**. Yortanlı barajı bunun en belirgin örneğidir.

Zira, baraj konumları seçilirken ve projelendirilirken, kültürel verilerin ve sosyal verilerin dikkate alınmaması bunu göstermektedir. Kaldı ki, aynı havzaya yönelik olarak ve aynı tarihlerde temeli atılan Çaltıkoru barajının ödeneklerinin durması ve inşaatın devam ettirilmemesi bunu adeta doğrulamaktadır.

Mühendislik çözümlerin yok sayılması çevresel ve sosyal değerlerin göz ardı edilmesi, en baştan kültürel mirasın su altında bırakılarak yok edilmesini kabul etmek anlamına gelmektedir.

Kültürel ve Tarihi Mirasımızı korumak, zorunluluk olduğunun ötesinde, duyarlılığın ve sorumluluğun da bir gereğidir.

Bu anlamda;

1- Yortanlı Barajı tamamlanma aşamasına geldiği halde, aynı tarihlerde temeli atılan hemen yanındaki Çaltıkoru Barajı'nın inşaatı neden devam etmemektedir?
2- Çaltıkoru barajında halen gövde inşaatına başlanamaması, barajı'nın yer seçiminin yanlış olmasından mı kaynaklanmaktadır? Şayet yer seçimi yanlış ise bunun sorumlusu kimlerdir?
3- Çaltıkoru barajı'nda, meraların ve yolların gereksiz kamulaştırılması ve açılması nedeniyle, Çaltıkoru köylülerinin mağdur edildiği ifade edilmektedir. Bu anlamda, yolların ve meraların gereksiz kamulaştırılması ve açılmasının sorumluluğu kime aittir?

7/13568

4- Yortanlı Barajı'nda, özelikle 2003 yılından sonra, uluslar arası sözleşmeler, anayasanın 63. maddesi, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasının amir hükümleri ve kurul kararlarına rağmen, inşaat faaliyetlerinin hızlandırılmasının başka bir nedeni var mıdır?
5- Barajın bir an önce bitirilmesi ve daha fazla gürültü çıkmadan Allianoi'un üstünün bir şekilde kapatılmasının bilimsel bir ölçütü var mıdır? Yoksa, yasal dayanaktan yoksun bu uygulama, DSİ'nin sürekli başvurduğu bir yöntem midir?
6- Allianoi'nin Hidroloji tarihi için de bir laboratuar olduğuna göre, Su için kurulmuş bir antik sağlık merkezinin yine su için ve su amaçlı bir kurum tarafından yok edilmek istenmesi sizce kabul edilebilir bir durum mudur?
7- 2001 yılında, 1. Derecede Arkeolojik Sit ilan edilen, Yortanlı Barajı inşaatının devam ettirilmesinin yasal dayanağı var mıdır? Bu aradaki ihaleler ve ödenen hakedişler yasal mıdır?
8- İzmir II Numaralı KTVKK'nun kararına rağmen barajın gövdesinin bitirilmesine rağmen, proje içinde olması gereken çevre yolunun bitirilmemesinin özel bir nedeni var mıdır? Bergama-İvrindi çevre yolu tamamlanmayarak bölge köylülerine ceza mı verilmektedir?
9- İzmir'deki Sivil Toplum Kuruluşlar ve Bergama Ticaret Odası Başkanlığı, Alternatif Projeleri 2002 yılından bu yana Bakanlığınıza sunduğu halde, bu projelerin bugüne kadar dikkate alınmamasının nedeni nedir?
10- İzmir I Numaralı KTVKK'nın, "Antik Çaltıkoru Su Kemeri'nin korunması ve başka bir noktaya nakil edilmesi yönündeki" 1994 yılında aldığı kararı doğrultusunda bugüne kadar ne yapılmıştır?
11- Su kemeri taşlarını kafalarına göre konunun uzmanları olmadan numaralandırılarak, D.S.İ. bahçesine taşınması AKP İktidarına özgü bir korumacılık anlayışı mıdır? Koruma kurul kararları, 1994 yılından bu yana niçin göz ardı edilmektedir?
12- İzmir II Numaralı koruma kurulunda Arkeolojik Sit kararını değiştirmek için 2005 yılından bu yana baskı yapıldığı iddiaları doğrumudur?
13- DSİ'nin, Avukat'larının, İzmir 2. İdare Mahkemesinde **'Allianoi diye antik bir kent olduğuna dair herhangi bir kalıntıya rastlanmadığı'** yönündeki ifadelerine katılıyor musunuz? Uluslararası ve iç hukukumuz yanı sıra, bilim çevrelerince de, Allianoi' nin iki sütundan ibaret olmadığı, evrensel değerde bir kültür mirası olduğu ve mutlaka korunması gerekli kültür varlığı olduğu belgeleri ile ortaya konulduğuna göre, Bakanlığınızca, bugüne kadar koruma önlemi olarak bilimsel anlamda ne yapılmıştır?
14- Her iki baraj projesinde, Bakanlığınızca, ÇED raporu talep edilmiş midir?